

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
 Калинич І.В./
«31» серпня 2020 року

СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ ТА ОКЕАНІВ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	обов’язкова

Ужгород – 2020

Назва курсу	Фізична географія материків та океанів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі курсу	Мельничук Володимир Петрович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	volodymyr.melnychuk@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=924
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	9 кредити ЄКТС / загальна кількість годин 270
Обсяг курсу	Аудиторних годин - 120, лекцій - 66, практичних - 54, СРС - 150
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Навчальна курс «Фізична географія материків та океанів» є нормативною дисципліною для студентів спеціальності 106 «Географія ». Вивчення дисципліни забезпечує формування знань про загальні закономірності просторової диференціації географічної оболонки та прояву їх особливостей у межах окремих океанів, материків та фізико-географічних регіонів.
Ключові слова	Геосфера, материк, океан, субконтинент, фізико-географічна країна.
Мета та цілі курсу	<p>Метою вивчення навчальної «Фізична географія материків та океанів» є формування знань про загальні закономірності просторової диференціації географічної оболонки та прояву їх особливостей у межах окремих океанів, материків та фізико-географічних регіонів.</p> <p>Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 9. Здатність працювати автономно.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.</p> <p>ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.</p> <p>ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.</p> <p>ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах,</p>

	описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.	
Пререквізити курсу	Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Фізична географія материків та океанів» є опанування таких навчальних дисциплін як загальне землезнавство, геологія загальна та історична, метеорологія та кліматологія, загальна гідрологія, ґрунтознавство з основами географії ґрунтів, геоморфологія та палеогеографія плейстоцену, ландшафтознавство з основами ландшафтної екології.	
Очікувані результати навчання	Знати: <ul style="list-style-type: none"> • визначення та зміст основних фізико-географічних понять; • особливості розподілу сонячної енергії; • географічні пояси Землі, їх особливості; • особливості географічної зональності; • географічне положення материків і океанів; • тектонічну будову, рельєф материків і океанічного дна; • формування клімату на території материків і океанів; • внутрішні води материків; • особливості формування фауни і флори в межах материків і океанів; • регіональні особливості в межах материків; • відмінності океанів. 	ПРН 1 ПРН 3 ПРН 4
	Вміти: <ul style="list-style-type: none"> • працювати з різними джерелами географічної інформації, аналізувати їх зміст; • застосувати теоретичні знання для пояснення явищ, які відбуваються у географічній оболонці; • знаходити на картах крайні точки, водні і орографічні об'єкти материків; • встановлювати залежності між природними компонентами в межах материків і їх частин, океанів та їх складових; • встановлювати спільні і відмінні риси між материками, океанами і їх частинами; • виявляти причинно-наслідкові зв'язки виникнення антропогенних і природних порушень. • складати фізико-географічну характеристику території за картографічними джерелами; • володіти науковою термінологією; • дотримуватися морально-етичних аспектів дослідження, чесності, професійного кодексу поведінки для вирішення питань, пов'язаних з втручанням в природу. 	ПРН 5 ПРН 6 ПРН 9 ПРН 11
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція - використовується для розгорнутого теоретичного викладу навчального матеріалу, аналізу та обґрунтування складних і розлогих питань. Бесіда - діалогічний метод навчання, під час якого викладач через постановку ретельно продуманої системи запитань підводить студентів до розуміння нового матеріалу або перевіряє засвоєння ними уже	

	вивченого. Диспут - усний публічний спір при обговоренні наукових проблем з метою пошуків істини. На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання прикладного характеру.																													
Необхідне обладнання	Географічні карти, атласи, ілюстрації, схеми, таблиці тощо, відповідно до теми заняття.																													
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни																													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Вид діяльності здобувача вищої освіти</th> <th colspan="2">Модуль 1</th> <th colspan="2">Модуль 2</th> </tr> <tr> <th>Кількість</th> <th>Максимальна кількість балів в (сумарна)</th> <th>Кількість</th> <th>Максимальна кількість балів (сумарна)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Практичні (семінарські) заняття</td> <td>6</td> <td>24</td> <td>7</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Письмове тестування при тематичному оцінюванні</td> <td>2</td> <td>16</td> <td>2</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>Модульна контрольна робота</td> <td>1</td> <td>60</td> <td>1</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Разом</td> <td>9</td> <td>100</td> <td>10</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Кількість	Максимальна кількість балів в (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Практичні (семінарські) заняття	6	24	7	28	Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	16	2	12	Модульна контрольна робота	1	60	1	60	Разом	9	100	10	100
	Вид діяльності здобувача вищої освіти		Модуль 1		Модуль 2																									
		Кількість	Максимальна кількість балів в (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)																									
	Практичні (семінарські) заняття	6	24	7	28																									
	Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	16	2	12																									
	Модульна контрольна робота	1	60	1	60																									
	Разом	9	100	10	100																									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Вид діяльності здобувача вищої освіти</th> <th colspan="2">Модуль 3</th> <th colspan="2">Модуль 4</th> </tr> <tr> <th>Кількість</th> <th>Максимальна кількість балів (сумарна)</th> <th>Кількість</th> <th>Максимальна кількість балів (сумарна)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Практичні (семінарські) заняття</td> <td>7</td> <td>28</td> <td>7</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Письмове тестування при тематичному оцінюванні</td> <td>2</td> <td>12</td> <td>2</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>Модульна контрольна робота</td> <td>1</td> <td>60</td> <td>1</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Разом</td> <td>10</td> <td>100</td> <td>10</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 3		Модуль 4		Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Практичні (семінарські) заняття	7	28	7	28	Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	12	2	12	Модульна контрольна робота	1	60	1	60	Разом	10	100	10	100
	Вид діяльності здобувача вищої освіти		Модуль 3		Модуль 4																									
Кількість		Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)																										
Практичні (семінарські) заняття	7	28	7	28																										
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	12	2	12																										
Модульна контрольна робота	1	60	1	60																										
Разом	10	100	10	100																										
<p>При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.</p> <p>Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:</p> <p>Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.</p> <p>Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.</p> <p>Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.</p> <p>Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.</p> <p>У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.</p> <p>Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.</p> <p>Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на</p>																														

питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях, які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних його письмових відповідях є як принципи, так і грубі помилки. Студенти, які не представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Критерії оцінювання курсової роботи

№	Оцінювання курсової роботи	Максимальний бал
I. Результати дослідження та рівень відповідності вимогам щодо оформлення курсової роботи		
1	Відповідність плану темі роботи, структура роботи.	5
2	Обґрунтованість актуальності теми роботи, її зв'язок з об'єктом і предметом дослідження; змістова відповідність мети, завдань і висновків.	10
3	Повнота розкриття теми роботи. Відповідність змісту розділів та підрозділів їх назвам.	10
4	Подання дискусійних точок зору на предмет дослідження, наявність власної позиції щодо шляхів розв'язання проблем.	10
5	Рівень дослідження теми, реальність і суттєвість результатів, запропонованих рекомендацій.	10
6	Відповідність списку першоджерел затвердженій темі. Наявність у списку літератури проблемних статей. Актуальність наведеної літератури	5
7	Дотримання наукового стилю викладення матеріалу.	5
8	Дотримання правил оформлення тексту роботи, рисунків, бібліографії, цитувань та посилань на першоджерела.	10
9	Дотримання регламенту виконання роботи, співпраця з науковим керівником, урахування зауважень наукового керівника.	5
Оцінка (без урахування захисту роботи)		70
II. Виклад основних результатів дослідження та рівень відповідей на питання		
10	Логічність побудови доповіді, послідовність і чіткість викладу суті та основних результатів дослідження.	10
11	Рівень володіння культурою презентації результатів курсової роботи; застосування мультимедійної техніки тощо.	5
12	Дотримання регламенту виступу, вільність володіння матеріалом.	5

	13	Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на запитання, вміння аргументовано захищати свою позицію.	10
	Оцінка (за результатами захисту роботи)		30
	Разом		100
	<p>Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «Фізична географія материків та океанів» здійснюється у формі екзамену, який проводиться в усній формі. За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль.</p> <p>Студент, який отримав за результатами підсумкового контролю оцінку «незадовільно» (35-59 балів), зобов'язаний перескласти екзамен.</p>		
Підсумковий контроль, форма	Диференційований залік, іспит в усній формі.		
Зміст курсу	<p>Тема № 1. Основні риси розвитку геосфери і планетарна диференціація її ландшафтів <i>Поняття про геосферу. Межі геосфери. Основи вчення про геосферу. Уявлення про розвиток земної поверхні. Поняття про материки. Поняття про частини світу. Розташування Землі в Сонячній системі. Рух Землі навколо Сонця. Проблеми походження Землі. Літосферні плити.</i></p> <p>Тема № 2. Розподіл сонячної енергії і кліматичні пояси. Гідротермічні умови і продуктивність біомаси <i>Надходження і трансформація сонячної енергії в геосфері. Радіаційний і тепловий баланси. Поясний розподіл сонячного тепла по земній поверхні. Річні і сезонні баричні центри. Гідротермічні умови і продуктивність біомаси.</i></p> <p>Тема № 3. Динаміка географічної зональності. Географічні пояси <i>Географічна зональність в геологічному минулому. Планетарна модель географічної зональності. Вертикальна зональність. Секторність географічних поясів. Розвиток географічної зональності.</i></p> <p>Тема № 4. Антропогенна модифікація природних ландшафтів. Глобальні проблеми ландшафтної диференціації. <i>Ступінь освоєння природних ландшафтів людиною. Функціональна нерозривність в існуванні природних систем і людини. Просторово-часова зміна ландшафтів під дією людини. Антропогенні модифікації природних ландшафтів. Культурний ландшафт. Основи раціонального природокористування. Глобальні проблеми ландшафтної диференціації. Космічні фактори. Біотичні фактори. Геофізичні фактори. Антропогенні фактори. Типологічний підхід при виявленні глобальних закономірностей.</i></p> <p>Тема № 5. Африка: загальний огляд, історія формування території і корисні копалини, рельєф. <i>Фізико-географічне положення Африки. Основні етапи геологічної історії. Особливості рельєфу. Цокольні плоскогір'я і рівнини. Вулканічні форми рельєфу. Денудаційні рівнини і плато. Складчасті області. Корисні копалини.</i></p> <p>Тема № 6. Клімат. Внутрішні води. <i>Загальні кліматичні особливості. Клімат взимку. Клімат влітку. Кліматичні пояси. Екваторіальний пояс. Субекваторіальний пояс.</i></p>		

Тропічний (паса́тний) пояс. Субтропічний пояс. Річки. Озера. Грунтові і підземні води.

Тема № 7. Рослинність. Ґрунти. Тваринний світ, географічні пояси і зони.

Рослинність Африки. Формації жорстко-листяних лісів і чагарників на Середземноморському узбережжі. Мішані мусоні субтропічні ліси. Рослинність африканських пустель. Савани. Високігірні савани. Високотравні савани. Африканські гілеї. Перезволожені екваторіальні ліси. Зональні типи ґрунтів. Тваринний світ. Географічні пояси і зони.

Тема № 8. Фізико-географічне районування Африки.

Загальний регіональний огляд. Низька Африка. Атлаські гори. Сахара. Судано-Гвінейська країна. Западаина Конго і крайові підняття. Висока Африка. Східна Африка. Південна Африка.

Модуль 2.

Тема № 9. Південна Америка.

Історія відкриття та досліджень Південної Америки. Географічне положення. Основні етапи геологічної історії. Південно-Американська платформа (Гвіанський і Бразильський щити). Андійська геосинклінальна зона. Корисні копалини. Основні риси рельєфу.

Тема № 10. Клімат. Внутрішні води.

Основні кліматичні відмінності материка. Клімат взимку. Клімат влітку. Річний розподіл опадів. Основні баричні центри. Кліматичні пояси. Внутрішні води. Річки Південної Америки. Режим. Гідроенергоресурси. Озера. Сучасне зледеніння.

Тема № 11. Рослинність. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони.

Рослинність - загальна характеристика. Флористичні області. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони. Екваторіальний пояс. Зони субекваторіальних поясів. Тропічний пояс. Субтропічний пояс. Помірний пояс.

Тема № 12. Фізико-географічне районування Південної Америки.

Основні принципи регіонального поділу Південної Америки. Позаандійський Схід. Льянос Оріноко. Гвіанське плоскогір'я і низовина. Амазонія. Внутрішні рівнини. Бразильське плоскогір'я. Прикордильєри і Пампінські С'єрри. Патагонія. Анди.

Тема № 13. Загальна фізико-географічна характеристика Світового океану.

Світовий океан і його просторові структури. Тектонічна структура і рельєф дна Світового океану. Серединно-океанічні хребти. Мінеральні ресурси.

Тема №14. Клімат і води Світового океану.

Кліматоутворюючі чинники у Світовому океані. Водний баланс. Температура та солоність вод. Льодовий режим. Динаміка вод Світового океану. Хвильові рухи. Течії. Вертикальна циркуляція води.

Тема №15. Комплексна фізико-географічна характеристика Атлантичного океану.

Загальні відомості. Природно-географічні умови. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, серединно-океанічний хребет, перехідні зони, ложе океану. Клімат. Властивості вод: температура, солоність. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Географічні пояси. Природні ресурси.

Тема №16. Комплексна фізико-географічна характеристика Тихого океану.

Загальні відомості. Природно-географічні умови. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна країна материків, серединно-океанічний хребет, перехідні зони, ложе океану. Клімат. Властивості вод: температура, солоність. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи. Органічний світ. Географічні пояси. Природні ресурси.

Модуль 3.

Тема № 17. Австралія. Історія формування території, корисні копалини, рельєф.

Загальний огляд. Історія формування Австралії. Рельєф. Рівнинні височини докембрійської платформи. Рельєф гірських областей складчастих поясів.

Тема № 18. Клімат Австралії. Внутрішні води.

Кліматичні особливості Австралії. Баричні центри і переважаючі повітряні маси, що формують клімат Австралії. Роль рельєфу у формуванні клімату Австралії. Роль географічного положення у формуванні клімату Австралії. Кліматичні пояси і типи кліматів. Внутрішні води.

Тема № 19. Рослинність. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони.

Рослинність Австралії. Ендемізм. Формування ґрунтового покриву. Вологі тропічні ліси. Вологі субтропічні ліси. Сухі вічнозелені евкаліптові ліси. Вологі вічнозелені ліси. Тропічні рідколісся і савани. Скребі. Пустелі Австралії. Фауна. Географічні пояси і зони. Субекваторіальний пояс. Тропічний пояс. Субтропічний пояс. Помірний пояс.

Тема № 20. Океанія.

Фізико-географічна характеристика регіону. Історія розвитку і рельєф. Природні умови. Регіональний огляд. Меланезія. Нова Зеландія. Мікронезія. Полінезія.

Тема № 21. Антарктида: загальний огляд, гляціоморфологія, геологічна будова і рельєф корінного ложа.

Загальний фізико-географічний огляд Антарктиди. Східна Антарктида. Західна Антарктида. Трансантарктичний хребет. Шельфові льодовики. Острівні льодовикові куполи. Геологічна будова і рельєф корінного ложа.

Тема № 22. Клімат Антарктиди. Органічний світ. Географічна зональність. Регіональний огляд Антарктиди.

Загальна характеристика клімату Антарктиди. Внутрішньоматерикова високогірна область. Органічний світ. Географічна зональність.

Тема № 23. Порівняльна фізико-географічна характеристика Індійського океану та Північного Льодовитого океану.

Загальні відомості. Природно-географічні умови. Основні риси рельєфу: підводна країна материків, особливості серединно-океанічних хребтів. Клімат. Властивості вод: температура, солоність. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи, льодовий покрив. Органічний світ. Географічні пояси. Природні ресурси.

Модуль 4.

Тема № 24. Євразія. Загальні відомості про Євразію як материк. Європа.

Широтне та довготне положення Євразії, їх вплив на природу материка. Вплив океанів на природу материка. Загальний огляд природи Євразії. Межі Європи. З історії дослідження Європи.

	<p>Тема № 25. Європа. історія формування території і корисні копалини, рельєф. <i>Історія формування території Європи. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Корисні копалини. Основні риси рельєфу. Зв'язок рельєфу та тектонічної будови.</i></p> <p>Тема № 26. Клімат. Внутрішні води Європи. <i>Основні кліматичні відмінності. Клімат взимку. Клімат влітку. Річний розподіл опадів. Основні баричні центри. Кліматичні пояси. Типи кліматів. Внутрішні води. Річки Європи. Гідроенергоресурси. Озера. Сучасне зледеніння.</i></p> <p>Тема № 27. Рослинність. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони Європи. <i>Рослинність - загальна характеристика. Флористичні області. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони. Екологічні проблеми Європи.</i></p> <p>Тема № 28. Азія: загальний огляд, історія формування і корисні копалини, рельєф <i>Загальний фізико-географічний огляд Азії. Історія формування території. Альпійсько-гімалайський складчастий пояс. Древні платформні ядра. Структури байкальського віку. Каледонські і герцинські структури. Мезозойські структури. Молоді кайнозойські (альпійські) структури. Корисні копалини. Рельєф. Рівнини платформних областей. Гірські систем.</i></p> <p>Тема № 29. Клімат. Внутрішні води Азії. <i>Особливості формування клімату Азії. Основні баричні центри. Клімат влітку. Клімат взимку. Поясні і секторні кліматичні відмінності. Мусонний клімат. Внутрішні води. Загальна характеристика. Річки внутрішніх областей. Озера Азії. Реліктові озера. Льодовики. Освоєння водних ресурсів Азії.</i></p> <p>Тема № 30. Північна Америка: загальний огляд, історія формування території і корисні копалини, рельєф <i>Географічне положення. Історія формування території. Корисні копалини. Рельєф і основні тектонічні структури. Омолоджені гори в областях палеозойського складчастого фундаменту.</i></p> <p>Тема №31. Клімат та внутрішні води. Особливості географічних поясів та природних зон Північної Америки. <i>Кліматичні особливості Північної Америки. Клімат взимку. Клімат влітку. Внутрішні води. Загальна характеристика. Рослинність Північної Америки. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони.</i></p> <p>Тема №32. Рослинність. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони. <i>Рослинність - загальна характеристика. Флористичні області. Ґрунти. Тваринний світ. Географічні пояси і зони.</i></p> <p>Тема №33. Фізико-географічне районування Північної Америки. <i>Основні принципи регіонального поділу Північної Америки. Характеристика фізико-географічних країн материка.</i></p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Атлас мира. – ГУГК, 1981. 2. Власова Г.В. Физическая география материков. – М.: Просвещение, 1976. 3. Географический атлас для учителей средней школы. – М.: ГУГК, 1985. – 259 с. 4. Жучкевич В.А., Лавринович М.В. и др. Физическая география

	<p>материков и океанов. Часть 1-2. – Минск: Изд-во уни-та, 1986.</p> <p>5. Притула В.Ю. Еремина В.А. Спрялин А.Н. Физическая география материков и океанов. - М. Владос, 2003. - 688 с.</p> <p>6. Физическая география материков и океанов : учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Т.В. Власова, М.А. Аршинова, Т.А. Ковалева. — М. : Издательский центр «Академия», 2007.</p> <p>7. Физическая география материков и океанов / Под общей ред. А.М.Рябчикова. – М.: Высш. шк., 1988.</p> <p>8. Леонтьев О.К. Физическая география Мирового океана. М: изд-во МГУ, 1982.- 200 с.</p> <p>9. Мельничук В. П., Мельничук Л. В. Практикум з фізичної географії материків та океанів. УжНУ «Говерла», 2008. 60 ст.</p> <p>10. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків і океанів: навч. посіб. – [в 2-х ч.] / Б. Д. Панасенко. – Вінниця : ГПАНІС, 2001.</p> <p style="text-align: center;">Допоміжна література</p> <p>1. Эдельштейн К.К. Гидрология материков: Учеб. пособие для студ. вузов / Константин Константинович Эдельштейн. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 304 с.</p> <p>2. Марисова І.В. Біогеографія. Регіональний аспект: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми:ВТД «Університетська книга», 2005. – 128 с.</p> <p>3. Еремина В.А., Притула Т.Ю., Спрялин А.Н. Практикум по физической географии материков и океанов: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности 032500 «География» / В.А. Еремина, Т.Ю.Притула, А.Н. Спрялин. – М.: Гуманитар. Изд. центр ВЛАДОС, 2005. – 255 с.</p> <p>4. Хрестоматия по географии материков и океанов: Пособие для учителя / Сост. Т. А. Смирнова. – М.: Просвещение, 1987. – 415 с.</p> <p>5. Смирнова Н.П., Шибанова А.А. По материкам и странам: (Южная и Северная Америка, Евразия). Кн. Для чтения по географии материков / Сост. Н.П. Смирнова, А.А. Шибанова. – 2-е изд., перераб. М.: Просвещение, 1981. – 208 с.</p> <p>6. Лосев К.С. Антарктический ледниковый покров (история и современное состояние). - М.: Наука, 1982. - 160 с.</p>
<p>Інформаційні ресурси</p>	<p>1. https://pidruchniki.com/</p> <p>2. https://www.twirpx.org/</p> <p>1. http://geografica.net.ua/</p>
<p>Питання для підсумкового контролю</p>	<p>Геосфера та її межі. Планетарно – космічні фактори, що зумовлюють розвиток геосфери. Літосферні пити. Розподіл сонячної енергії в геосфері. Центри дії атмосфери. Гідротермічні умови в геосфері. Географічні пояси. Горизонтальна географічна зональність. Характеристика зони вічнозелених надмірно вологих лісів (гілей). Характеристика зони пустель тропічного поясу. Характеристика зони тайги. Характеристика зони тундри. Вертикальна поясність. Динаміка географічної зональності в антропогені.</p>

Освоєння людиною земної поверхні й зміна природних ландшафтів.
 Антропогенні модифікації природних ландшафтів.
 Основні групи факторів, що впливають на виділення різнорангових природних комплексів.
 Диференціація геосфери. Типологічний підхід.
 Диференціація геосфери. Індивідуально – регіональний підхід.
 Таксономічні одиниці фізико – географічної диференціації геосфери.
 Географічне положення Африки та його вплив на природу материка.
 Основні етапи геологічної історії Африки.
 Рельєф Африки та його зв'язок з тектонікою.
 Загальні особливості клімату Африки.
 Кліматичні пояси та області Африки.
 Загальна характеристика внутрішніх вод Африки.
 Ріки Африки.
 Озера Африки.
 Рослинний світ та ґрунтовий покрив Африки.
 Тваринний світ Африки.
 Географічні пояси та зони Африки.
 Характеристика зони гілей Африки.
 Характеристика зони саван та рідколісся Африки.
 Характеристика зони напівпустель та пустель Африки.
 Фізико-географічне районування Африки.
 Характеристика фізико-географічної країни Атлас.
 Характеристика Сахарської фізико-географічної країни.
 Характеристика Судано-Гвінейської фізико-географічної країни.
 Характеристика фізико-географічної країни Западни Конго і її крайових піднять.
 Характеристика Ефіопсько-Сомалійської фізико – географічної країни.
 Характеристика фізико-географічної країни Східна Африка.
 Характеристика фізико-географічної країни Південна Африка.
 Географічне положення Південної Америки та його вплив на природу материка.
 Основні етапи геологічної історії Південної Америки.
 Рельєф Південної Америки та його зв'язок з тектонікою.
 Загальні особливості клімату Південної Америки.
 Кліматичні пояси та області Південної Америки.
 Загальна характеристика внутрішніх вод Південної Америки.
 Ріки Південної Америки.
 Озера Південної Америки.
 Рослинний світ та ґрунтовий покрив Південної Америки.
 Тваринний світ Південної Америки.
 Географічні пояси та зони Південної Америки.
 Характеристика зони гілей Південної Америки.
 Характеристика зони саван та рідколісся Південної Америки.
 Характеристика зони напівпустель та пустель Південної Америки.
 Висотна поясність в Андах.
 Фізико-географічне районування Південної Америки.
 Характеристика фізико-географічної країни Льянос Оріноко.
 Характеристика фізико-географічної країни Гвіанське плоскогір'я.
 Характеристика фізико-географічної країни Амазонія.
 Характеристика фізико-географічної країни Бразильське плоскогір'я
 Характеристика фізико-географічної країни Внутрішні рівнини
 Характеристика фізико-географічної країни Передкордільєри.

Характеристика фізико-географічної країни Патагонія.
 Характеристика фізико-географічної країни Північні Анди.
 Характеристика фізико-географічної країни Центральні Анди.
 Характеристика фізико-географічної країни Субтропічні Анди.
 Характеристика фізико-географічної країни Патагонські Анди.
 Географічне положення Австралії та його вплив на природу материка.
 Основні етапи геологічної історії Австралії.
 Рельєф Австралії та його зв'язок з тектонікою.
 Загальні особливості клімату Австралії.
 Кліматичні пояси та області Австралії.
 Загальна характеристика внутрішніх вод Австралії.
 Ріки Австралії.
 Озера Австралії.
 Рослинний світ та ґрунтовий покрив Австралії.
 Тваринний світ Австралії.
 Географічні пояси та зони Австралії.
 Характеристика зони саван та рідколісся Австралії.
 Характеристика зони напівпустель та пустель Австралії.
 Фізико – географічне районування Австралії.
 Характеристика фізико – географічної країни Західно-Австралійське плоскогір'я.
 Характеристика ФГК Центральна низовина Австралії.
 Характеристика ФГК Східно-Австралійські гори.
 Загальна характеристика Океанії. Регіональний поділ Океанії.
 Географічне положення Антарктиди та його вплив на природу материка.
 Гляціоморфологія Антарктиди.
 Геологічна будова і рельєф корінного ложа Антарктиди.
 Клімат та органічний світ Антарктиди.
 Географічне положення Євразії та його вплив на природу материка.
 Історія формування території Євразії, корисні копалини і рельєф.
 Клімат Євразії.
 Внутрішні води Євразії.
 Історія формування території Європи.
 Рельєф та корисні копалини Європи.
 Клімат Європи.
 Внутрішні води Європи.
 Рослинність, ґрунти та тваринний світ Європи.
 Географічні пояси і зони Європи.
 Характеристика помірного географічного поясу Європи.
 Характеристика субтропічного географічного поясу Європи.
 Фізико-географічне районування Європи.
 Характеристика фізико-географічної країни Ісландія.
 Характеристика фізико-географічної країни Феноскандія.
 Характеристика фізико-географічної країни Середньо-Європейська рівнина.
 Характеристика фізико-географічної країни Герцинська Європа і Британські острови.
 Характеристика фізико-географічної країни Альпійська Європа.
 Характеристика фізико-географічної країни Європейське середземномор'я.
 Історія формування території Азії.
 Рельєф та корисні копалини Азії.
 Клімат Азії.

	<p> Внутрішні води Азії. Рослинність ґрунти та тваринний світ Азії. Географічні пояси і зони Азії. Характеристика помірного поясу Азії. Характеристика тропічного поясу Азії. Характеристика субтропічного поясу Азії. Характеристика екваторіального поясу Азії. Характеристика субекваторіального поясу Азії. Фізико-географічне районування Азії. Північна Азія. Південна Азія. Східна Азія. Західна Азія. Центральна Азія. Географічне положення Північної Америки та його вплив на природу материка. Основні етапи геологічної історії Північної Америки. Рельєф Північної Америки та його зв'язок з тектонікою. Загальні особливості клімату Північної Америки. Кліматичні пояси та області Північної Америки. Загальна характеристика внутрішніх вод Північної Америки. Ріки Північної Америки. Озера Північної Америки. Рослинний світ та ґрунтовий покрив Північної Америки. Географічні пояси та зони Північної Америки. Характеристика арктичного поясу Північної Америки. Характеристика помірного поясу Північної Америки. Характеристика тропічного поясу Північної Америки. Фізико-географічне районування Північної Америки. </p>
--	--